

Nro. 14.

A'FFELS. R. CSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Februariusnak 18-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

Franczia Respublika.

Néhai XVI. Lajos szerentsétlen Franczia Király meg ölettetésének napján, úgymint Januarius 21-dikén, a' Sz. Magdólna templomának fő ajtajára, a' melly körül való temető helyben tudniillik, a' nevezett Királynak teste fekszik, éjjel egy fekete zászló függesztetett ki, á' mellynek egyik oldalára egy fehér selyem matériából tsinált kereszt 's ezen igik vóltak felvarva: *A' Revolutiónak áldozatja, tegyétek ide le a' ti szánakozástokat és bosz-szúállástokat.* A' másik oldalán egy fehér lilium és ezen igik vóltak: *Elyen 18-ik Lajos.* — Oldalaslág a' XVI. Lajos testamentuma, a' XVIII. La-

jos, és Artésiai Gróf Fr. Nemzethez küldött Proclamatiói vóltak a' templom falaira és a' Revolutiós piaczra, a' mellyen tudnillik a' Szabadtság fája fel állittatott, ki szegeztetve. — Az Artésiai Gróf hirdetményenek e' vólt a' foglalattya:

„Monsieur, a' Fr. Király Öttse és General Lajtinántja, minden részben lévő Francziákhoz! Kedves bátyánk édes emlekezete, e' Martirom Király akarattya, és a' Fr. nemzet eránt való szeretetünk arra köteleznek bennünket, hogy minden ezen testamentumban lévő cikkelyeknek engedelmeskedjünk. Tehát e' fog a' mi tselekedeteinknek valóságos sinór mértéke lenni, mellyre a' Király és én szorossan is kötelezzük magunkat. — *Költ Londonban Januárius 1-ső napián, 1800-ik esztendőben.*“

Ezen zászlónak és írásoknak nézefére sok nép gyülekezett öszve, mind addig, mig dél előtt 9 és 10 óra közt, egy fő tizt ment vólna oda egy öszály sereggel a' Fő Conzul parantsolatjából, a' ki mind a' fekete zászlót, mind a' testamentomot és proclamatiókat le vétette. — Annak, a' ki ennek szerzőjét ki fogja nyilatkoztatni, nagy jutalmat igirt a' Kórmányszék.

Azoknak a' Párisi Zsurnáloknak meg tiltatók által, a' mellyek ekkorig meg lehetőssen sértegették nemtsak a' Kórmányszéket közönségesen, hanem magánossan magát *Bonaparte* fő Conzult is, nagyon meg vagynak a' Factionisták szorittatva, úgy hogy, a' mint önnön magok a' meg hagyatott újfág levelek beszélik, már most nem *Bonapartét*, hanem egymást igyekeznek meg buktatni.

Azok a' Commissariusok, a' kik olly véggel küldettek vólt a' tartományokba, hogy az új Constitutionnak bé vételére alattomban beszélnék reá a' népet, már mindnyájan vissza tértek Párisba, olly hiradással, hogy a' Nemzetnek felénél több a' Királyi méltóságnak vissza állittatását ohajtya.

A' napnyugoti Fr. ármádia fő vezérjének, *Brüne* Generálisnak adatott hatalomban, melly szerént ő az *Il-Vilainei*, *Morbiháni*, és *Alsó Ligerisi* Osztályokat, a' Constitution kívül valóknak, az az. a' Fr. Respublika meg átalkodott ellenségeinek hirdetetheti, arra is jutt nyert, hogy a' kiket halálra méltóknak itil, azok ellen halálos szententziát is mondhat, rendkívül való contributiókat vethet, és olly eszközök által szedettetheti azokat bé, a' minémüekkel szoktak az ellenséges földön élni. — Ezen 4 Osztályokban való criminalis törvényfzéket a' hadi törvények szerént kell intézni, és a' hozott szententzia ellen, sem az apellationának, sem a' revisionának, sem a' Cassationának helye nem leszen. Egyedül a' fő vezérnek leizen arra jussa, hogy a' halálos szententziának végbe vitelét később időre halasztathassa, úgy mindazáltal, hogy ő is köteles leszen arról 24 óra el forgása alatt a' Fő Conzult tudósítani.

Nantesből az a' hir küldetett Párisba, hogy sok fegyvert ártillériát, 's munitiót szállítottak volna ki az Anglusok *Quiberonba*; de hogy *Brüne* fő vezér sem vette a' dolgot tréfára, hanem mingyárt akkor fél brigadával indúlt *Morbihan* felé. — Ez a' Fr. Fő vezér egy olly parantsolatot hirdettetett ki a' vezérlése alatt lévő ármádiának, melly szerént, minden ferfi személyt, a' ki a' Ligeris környékén fekvő helységekből, a' hol tudniillik a' Chouansok széllyel fognak oszlattatni, fegyveres kézzel ki menni mérefzel, fogják meg fosszák meg fegyverétől, 's zárássák tömlöczbe, főt ha a' republikanus katonák ellen fegyvert rántana, akként bánnyanak vele, mint valóságos haramjával, és Haza ellenségével.

A' *Chouansoknak* igen nevezetes vezérjek *Bernier* illyetén értelmű levelet irt Januar. 18-dikán *Hedouville* Fr. Generálisnak: „General! A' kegyelem kívánfága, és az enyim is bé tellyesedett.

Ma, minden Ligeris bal partyán lévő Chouánfoknak vezérjeik és tisztyeik öszve gyűlvén *Mvntfaucanban* háladatossággal fogadták el a' békefféget. — Kétség kívül azon folyó viznek jobb partyán lakók is követni fogják amazoknak példajokat, és azon szomorú cziprus helyett, a' melly ottan a' háború alatt nevededett, békeffégnek olaj ága fog plántáltatni. — Beauveiller, Dübouchet, és Renou urakra biztam, ezen kedves izenetnek Kegyelmedhez való vitelét. — A' Fr. Fő Kormányzó és a' Kegyelmed jó akaratjába bizom őket, a' kik 1793-ik esztendőben az emigransok fatalis laistromába bé irattatván, minden örökségeiktől meg fosztattak. — Vajha ezek is ki törölnetnének azon laistromból. — Generalis Uram, Kegyelmednek lehet ezen békefféget tulajdonítani; a' mi engemet illet, mindent kész vagyok a' Kigyelmed jóltévő fel tételének elő mozdítására végbe vinni — ezt kívánnya az okosság — ezt parantsollya az emberiség — Jól tudja Kigyelmed az en szándekomat — Nékem egészlen azon földhöz van a' szivem ragadva, a' mellybe lakozom és leg első kívánfágom annak böldeglága s. a. t.“

Ellenben más és különböző hangon szólának a' 12 dik Januariusi Wendei levelek, 's azt mondják, hogy még most is folytatták a' Chouánfok a' Ligeris jobb partyán az ellenségeskedést, mindeuütt pusztították a' republikanusoknak jószágait, el raboltyák a' közönséges kasszákat, ki hajtyák a' municipalitásokat, mindenütt vissza adják a' templomokat, 's az az ahoz tartozó egyházi jószágokat, vissza állították hivataljaikba a' Fr. Respublika hívfégére meg nem eskütt papokat.

A' *Perchei* tartományban commandirozó Royalista Generalis, *Lechandelier*, egy hirdetményt tétetett ottan közönségeslé, mellyben, a' többi

közt, azt mondja, hogy ő minden Tirannusoknak, a' kik a' Fő Conzul nevezete alatt esméretesekké lettek, levél hordó postáikat, és azon tlapongó embernek (avanturier) spionnyait halálra fogja büntetni. Annakutánna minden Francziákat meghív, hogy azon lohonnai ember ellen, a' ki vas bilintfeket akar a' Nemzet lábaira vetni, kapfollják vele öszve magokat. — Végtére így kiált fel azon hirdetményében: „Francziák! reményem krövelebb lesz elöttetek egy *Burboniai* házból származott fejedelem, mint egy *Korszikái* ember, a' ki természetesen is meg eskütt ellenfégünk minékünk.“

A' 20ik Januáriusi Párisi Zsurnalisták azt írják, hogy Gen. *Chamberlac* egy *Chouans* fereget meg vert, 500-at közzülök a' tsata piaczon levágott, 50 el fogattakat agyon lövetett. — Ez ugyan nem lehetetlen dolog, és azt is meg lehet engedni, hogy egynéhány *Chouans* vezérek meg békellettek a' Respublikával; de tfak ő magok, és nem az ő vezérlések alatt vólt Rojalisták, a' kik annyira fel gerjedtek ellenek, hogy kéntelenek vóltak el futni, másként agyon lövöldözték vólna őket a' meg bosszonkodott katonák. — Az is igaz, hogy ottan véres tfaták történnek a' republicanusi feregek, és a' *Chouansók* közt, de a' mint szokott lenni, hol az egyik, hol a' másik résznek kedvez a' hadi szerentse. — Egy hadi foglágba esett *Chouans* vezér *Thelot* *Versaliában* halálra sententziáztatvan a' hadi törvényfzék által, Jan. 29-ikén agyon lövetett.

Barthelemy és *Carnot* Ex Directorokat igen nyájassan fogadta a' Fő Conzul, 's azzal ditsekedt az utólfobb előtt, hogy ő néki, és nem *Barrásnak* köfzöni a' betsüllet útján lett szerentsés pálya futását, 's annak meg koronáztatását. Más Párisba vissza tért deportatusok is el mentek tisz-

teletére, 's mindnyájan nagyon ditsekednek hozzájuk való leereszkedésével.

Néhány Párisi újság levelek még most is azt hirdetik, hogy a' Fő Consul és *Sieyes* tettetes barátjai legyenek egymásnak, melly mind másszor, mind nevezetesen azon alkalmatossággal, a' midőn egy *Arnaut* nevű híres szomorú vers írónak a' Tribunatus tagjai közzé kellett volna Bonaparte kivánfága szerént választatódni, nagyon szembe ötlött, így szolvam *Sieyes*: Talán ugyan olly vers íróra vagyon a' Királynak szüksége, a' ki az ő tetteit e' világ előtt ki tombitállyá.

A' *Londoni* Kir. udvarnak utólsó válasza épen inye ellen vagyon a' *Bonaparteistáknak*, 's rólla azt mondják, hogy abból sem a' békeféltre való hajlandósága, sem az attól való idegenlége ki nem tettik a' *Londoni* udvarnak világossan, hanem, hogy mind a' két oldalra mellőzi a' dolgot. Találtatnak mindazáltal sokan ollyanok *Párisban*, a' kik a' békeféltre megnyerése eránt való reményfégeket egészen a' *Bonaparte* talentomaiban, és fáradhatatlan szorgalmatosságában helyheztetik. — Tartsuk meg, hogy ő napjában 18 órát szentel fel a' Status dolgainak. ebédje egy óránál tovább nem tart, a' többit aluvásban és nyugodalolomban tölti el. — Minap egy valaki azt tudakozván tőlle, miért terheli magát annyi dologgal, így felelt: *Néhány hólnap múlva, talán 3 órát sem kell dolgoznom.*

A' 28-ik Januariusi Párisi tudósításók szerént, rendkívül való érzékenységet szerzett a' *Londoni* udvar utólsó válasza a' Kormányzéknek, 's mingyárt akkor egynehány kurirt küldött el, de hová hová nem, nints tudtára a' Közönségnek. — *Bonaparte* Fő Consul ugyan, legkissebb nyughatatlanságot sem mutat; de annyival nagyobb szorongattatások közzé estek két Collegai, a' kik a' Respublika külső és belfő kedvetlen állapotján

való nyughatatlanfágokat épen nem tudják eltitkolni.

Nem régiben öszve hivatta *Massena* fő vezér a' *Marsiliai* nevezetesebb 's tehetősebb lakosokat, olly végből, hogy a' mennyire töllök telhetik, legyenek az Olasz Országi Fr. armadiának, mostani szoros környülállasai hözt hathatós segítségére; azonban senki feléje se ment. Ezen nagyon meg bosszonkodván Gén. *Massena* másnap elment onnan, és sullyos requisitió alá vetette őket, mely szerént sok életet, és pénzt kell nékiek adni, különben katona executió alá fognak vettetni.

Nagy Britannia.

Washingtonnál egy egy nevezetesebb embert nem szült a' 18-ik század, a' ki nemcsak nagy *Tacticus*, *Diplomaticus*, és *Politicus*, hanem e' mellett olly vólt, ki jó keresztény volt, kiről még a' későbbi maradékok is igen nagy ditsirettel fognak emlékezni. Ő vólt az, a' ki az északi Amerikai Respublikának fundamentomát meg vetette, és tökéletességre is vitte. Nagy, szép növéfű, és testes ember vólt. Erköltsi tulajdonfágaira nézve, méltán Amerikai *Sokratesnek* lehetett vólna ötet nevezni. Tökéletteffen tudott indulatjain uralkodni, itilő tehetfége igen nagy vólt. — A' tárfafágokban keveset szóllott, azt is pedig, a' mit szóllott, előre jól meg rágta. Házánál az idegeuk eránt baratlágos, tselédjeihez jóltévő atya vólt. A' mit szólt, és mivelt mind talpra esett. A' ditsösségre való vágyodása mérseklett, vólt Hazajához való szeretete semmi határt nem esmért. A' mig az Amerikai egyesült Statufok Congressusában az előülőséget viselte, rokonjait sem semmi nevezetes hivatalra nem emelte, sem meg nem gazdagította. — Minden Amerikai tartományok emlékeztető oszlopot akarnak néki emelni; de mind-ezeknél állandóbbat emelt ő hazafiainak szivek-

ben jóltévő tettei által. Halála a' múlt Decem-bernek 15-ik napján, életének 67-ik esztendejében, *Mount-Vernon* nevű jószágában történt.

A' *Courir des Londres* nevezetű Angliai Zsúr-nál ekként ír, minapi egyik darabjában, *Bonaparte* fő Conzul felől: *Jean St. Acre* alatt lett megverettetése után, *ugymond*, Syriából vissza futott Egyiptomba; innen *Korsikába*, innen pedig *Provinciába* vette magát. Ezen ide 's tova lettfutása után a' Francia Kir. székre talált, és minde-nek az ő kívánfága szerént folyták, 's már most egészen el temettetve vagyon a' Fr. *democratia* s. a. t.

A' nem régiben Egyiptomból *Tulonba* evezni kívánt, de a' Közép tengerben Anglus hajók által el rablott Fr. hajón találtatott irásokból ezeket írják ki a' Londoni Zsurnalisták:

A' midőn Egyiptomból ki szökött volna, *ugy-mond*, Bonaparte, illyetén foglalatú levelet irt, a' maga helyett ott hagyott fő vezérnek, Generál *Klébernek*: „Mivel el vesztettük Olasz Országot, haza kell mennem, 's ki pótolnom a' szenvedett kárt s. a. t. Arra serkengeti *Klébert*, hogy min-dent végbe vigyen Egyiptomnak meg tartása vé-gett, annyival inkább, mivel annak meg tartatá-lától függ a' Fr. revolutiónak szerentsés végző-dése; hogyha pedig meg nem tarthatná, tovább is folytassa a' Fényes Portával el kezdett béke-séges alkudozást. Hogyha pedig a' jövő Május hónapjáig, vagy a' fegyver, vagy a' dög halál meg emélttené armadiáját, lépjen tisztefféges ca-pitulatióra.“

Azonközben avval vádollya Gen. *Kléber* Bo-naparte fő vezért a' Directorok előtt (kétfélg ki-vül nem tudta meg akkor a' Fr. Országban tör-tént utólsó változást), hogy ő a' leg nyomorúttabb állapotjában hagyta ötet el, és az ott lévő Fr. se-regeket; hogy az éhség, nyavalyák, 's más vi-szontagfágok miatt semmivé tétettek azok; és hogy

a' kik még most életben vagynak is, ha segítséget nem kaphatnak, áldozatjaivá lesznek az ellenségnek; hogy nagy erővel megyen ellene a' Török nagy Vezér s. a. t.

A' múlt *November* 5-ik napján rettenetes tengeri háború vólt a' *Jó Rémenység Fokánál* (*Promontorium Bonae Spei*), a' mellyben a' következő hajók lettek az oda való kikötő helyben szerentfétlenekké, úgymint: 1) A' *Scepter* nevezetű 64 ágyus Anglus linea hajó, a' mellyel együtt 1 Kapitány, 2 Hadnagy, és mintegy 300 ember merült el a' tenger mélységébe. — 2), Két Amérikai, 1 Anglus, és 1 Spanyol kereskedő hajók. 3) Az *Oldenburg* nevezetű Dánus hajó, de a' mellyen vólt emberek meg menekedtek a' haláltól. — Az első hajón vóltak azok a' zászlók is, a' mellyeket a' Brittusok *Tippo Saibtól* Seringapatnamban el nyertek.

Hadi Környülatások.

A' *Württembergi* uralkodó herczeg, egynéhány batallion gyalogságot, és egy huszár, 's egy könnyű lovas regementet fog fel allítani. — A' Svéviai Kerületbeli Statufok, rész szerént verbuálás, rész szerént rekrutirozás által kívánnyák a' rcájok esett contingenttiát ki állítani. — Mind a' *Württembergi* Herczegségben, mind Svéviának több uradalmaiban sok olly gyanús személyek fogattattak el, a' kik a' Francziákkal titkos együtt értelemben lévén, nemtsak a' nép szivét a' Német Constitutiótól el idegeníteni, hanem a' Jacobinismus konkolyát is imitt amott ki hinteni igyekeztek. — Az *Erpachi* Gróffágban egy gyanús személy el fogattatván, a' *Würzburgi* kastélyba vitett fogságra.

A' *Heidelbergi* lakosoknak semmi reménységek nints többé a' fegyver szünéshez. Fr. fő vezér *Moreau*, a' *Mogunczia* és *Kéhl* közt lévő hi-

dat helyre állította, a' *Breifachi*, *Hüningi* és *Kis-Bázei* hidak előtt való lántzokat pedig több néppel töltötte meg. Ellenben a' *Zürchi* erősségek szaporitását félbe szakasztatta. — A' hazájokba vissza tert Orosz seregek helyett 50 főből álló Német sereget szándékozik Anglia zsoldba venni.

A' 20-ik Januariusi *Majlandi* tudósítások szerint, következendő fekvése vagy on Olasz Országban, az Austriai és Fr. armádiáknak. Az *elsőnek* Fossanóban, Turin és Coni közt van fő hadi szállása, és minden Fr. Országból Olasz Országba nyíló utakat és ösvényeket el foglalt, úgymint a' Nizzai Gróffágba vivő Col-di-Tendát; az Aostai völgyet a' St. Bernát nagyobb és kisebb folyóvizéig; a' Suzai völgyet a' Cenisi hegyek közt vivő szoros passusokig; és az *Ofsolai* völgyet. — A' Luganoi és Comoi tavak mellett Bellinzonáig és Chiavennáig nyúlik ki a' Cs. K. seregeknek fekvése, és a' Sz. Bernát hegye által egyesülések vagy on a' Cs. K. Rénusi armádiával. — Más oldalról a' *Liguriai* Respublikát blockirozzák; néhány osztály seregek *Ormea*, *Cairó*, *Novi*, *Seravalle* városokban, és *Gavi* környékén telepettek le. — A' Gr. *Klenau* külfő őrálló seregei csak 8 óránál földre vagynak Génua városától, és a' Toskánai N. Hercegségben fekvő Cs. K. truppokkal *Sestrin* keresztül jó egyességben vegynak. Végtére az egész linea Bononián és Romagnián keresztül *Anconáig* nyúlik ki.

A' Francia Olasz Országi armádia Genuától fogva a' *Rhone* folyóviz mellett, *Szabaudian* és *Delfinatuson* által az *Appenninnus* hegyekig terjesztette ki magát, és az Alpesi hegyek által választatik el az Austriai armádiától; ezek a' *Piemonti* völgyeket, amazok pedig a' hegyeket foglalták el.

Olasz Ország.

A' leg újabb Livornói tudósítások szerént, olly szorosan blokirozzák az Anglus és Orosz hajó seregek a' Génuai kikötő helyet, hogy senki se bé, se ki nem mehet az ő engedelmekek nélkül. Leg inkább azon *Tuloni* kikötő helyben lévő Franczia flotillára vagyákoznak az Anglusok, a' melly pénzt, munitiót, és légitő népét szándékozik Egyiptomba vinni.

Mayland várasába, hat Cs. Kir. granatéros batalionok szállottak bé kvártélyba. — Az ott körül belől téli kvártélyban fekvő Auszriai gyalogság újabb erőt gyűjt magának a' következő campaniának szerentséssen leendő folytatására. —

A' *Turinban* lévő katonáság, a' kastélyba, a' Lazaretumba, és több közönséges épületekbe szállított bé. — A' szénának és abraknak szükségé miatt, a' Toskánai nagy Herezegségbe marliroztak a' Lombardiában fekvő Cs. K. lovas seregek. — A' *Bolognában* lakó Cs. K. Commissarius Gróf *Pellegrini* azt hirdetette ki az Ő Császári Felsőge nevében, hogy a' ki a' Zsidók közzül meg kereszstelkedik, el nem veszti a' reá szállandó atyai örökségnek részét. — Még most is nagy számmal desertiroznak a' Fr. katonák.

Batava Respublika.

Fr. Generál *Augereau* Januarius 27-ik napjának estéjén érkezett meg Hágába, 's mingyárt más nap reggel audientziára ment a' Batáviai Kormányzék eleibe. Ennekutánna ő fogja a' Hollandiában lévő Franczia truppokat commandirozni. — A' Frantzia új követ minister, *Semonville* polgáron kívül, a' ki már néhány nappal annakelőtte a' maga credentionalis levelét bé adta, a' maga Stabjától való nevezetesebb tisztek kifirték ötöt

bé a' Directorium Præseséhez. Két óránál is tovább tartván ez az audientzia, úgy gondolkoz-
nak mindenek, hogy a' Batava Respublika dol-
gainak jobb rendbe való szedetéséről vólt köztök
szó.

Abban az órában, a' mellyben a' Rénusi Fr.
ármadiához rendeltetett, hat batallion gyalogfág-
ból, egy huzár regimentből, és egy osztály ár-
tilleristákból álló Hollandus seregnek útnak
kellett vólna indulni, ellenkező parantsolatot
vettek, és a' mint *Amsterdamból*, írják a' Hollan-
dia partok mellé fognak marfirozni, és azon tar-
tományban, a' melly *Helvoet Sluys* és a' *Texeli* ki-
kötő hely közt fekszik, telepedniek le.

Helvétzia.

Minap *Zürichban* (*Tigurumban*) lévén *Mo-
reau* Fr. fő vezér, ama hires Reform. Predikátort
Lavatert is meg látogatta, 's igen nyájassan be-
szélgettek egymással. Együtt való beszélgetések-
nek külömbkülömbféle tárgyai vóltak, ugymint
Bonaparte, Sieyes, az Emigransok, a' Fr. új Con-
stitutió, a' kereskedésnek meg tőkkenése, Anglia,
Pitth minister, a' békeffég s. a. t. Az utolsóról
azt mondotta a' nevezett Franczia vezér, hogy
ha meg alatsonító fel tétéleket nem fognak,
az öfzve szövethkezett fejedelmek a' Fr. Respubli-
ka eleibe tenni, bizonyossan békeffégre lép velek
a' Fr. Kormányzék.

Egynéhány hetektől fogva meg lehetősen
recrutiroznak a' Francziák Helvécziában, és ma-
gok batallionjaik közaé osztják fel a' legényeket.
E' dolgot bé húnyn szemmel nézi a' Helv. Kór-
mányzék, ne hogy magának kellyen a' katoná-
ságot ki állítani, és monturt, fegyvert, és zsoldot
azoknak adni. — Sok Helvetus ifjaknak semmi
kedvek nem lévén a' Franczia hadi szolgálatra,

ki költöznek hazájokból, és vagy a' Cs. Kir. vagy a' Svéviai Kerületbeli katonafág, vagy a' *Provera* és *Bachmann* Helvétziai emigránfokból álló, és Anglia zföldjában lévő szabad seregek közzé állanak.

A' jelenvaló Kórmányszék, egy szép és gyökeres hirdétményt intézett a' Helvétusokhoz, a' melly közönléges meg elégedéssel vétetődött a' néptől. — A' többi közt ilyenképen nyilatkozattya ki magát a' Kórmányszék: „Jól tudjuk mi, *ugymond*, azt, hogy a' reátok erőszakosan tolatott Constitutió, épen nem néktek való, hogy titegefzlen meg úntrátok arra, 's tudjátok és melly fok költségeb kerüllyenek a' fok szükségtelen tisztviselők a' Hazának. Hanem mi is szivünk keferüségével érezük azon tsapáfokat, a' mellyéket minékünk az idegen háború okozott, de a' mellyeknek el háritásokra mi most elegendenek vagyunk. — Előre való vigasztaltatástokra arról teszünk titeket bizonyossökká, hogy most mi egy jobb Constitutiónak készítésében foglalatoskodunk, és azon igyekszünk, hogy érdemes és jó szivü férfiak kezére bizattassék a' kórmány. — A' Párisi utolsó revolutio is reménységet nyújt minékünk az eránt, hogy jobb gondviseles fog ennekutánna a' Francia hadi seregekre lenni, és hogy ezek is meg fogják ezutan a' magok rendes zföldjaikat kapni s. a. t.

A' Kórmányszéknek 20-ik *Januáriusi* végzése szerént, *Laharpe*, *Secretan*, és *Oberlin* Ex-Directoroknak el kellett Bernából menni, és oda vonni magokat, a' hová nékiek tettett, úgy mindazáltal, hogy mindenütt szemem tartásák őket a' municipalitasok, avagy polgári Előjárok. Egyébb aránt azon védelem alá venni tartoznak őket, a' mellyet a' törvények nekik engedtek.

Magyar Ország.

Debreczenben 15-ik Januar 1800 eszt. Az itt lévő Reform. Gymnáziumban tétetődött újabb változások és jobbitások ezek. Nagyok és rakottak lévén ennekelőtte a' Classifok, azoknak száموkat annyira szaporították, hogy a' noviciusok a' veteranusoktól mindenütt külön Tanítótól tanítatnak, és egy Classisban sem marad a' gyermek esztendőnél tovább. Ekképen a' Præparandusoknak is, az az, az első esztendőbeli togatus deákoknak, kiknek egész foglalatosságok a' Görög és a' Deák litteratura, különös Classisok vagyon. Minden gyermeknek vagyon, a' közönséges órákon kívül, naponként két, szerdán szombaton és vasárnap pedig, három óráig tartó különös oktató órája, 's más a' publicus, más a' privatus Preceptora. Az utólsónak a' szegények némelly szolgálátokat tesznek, a' gazdagok pedig fizetnek. — Examen esztendőnként kettzer vagyon, 's a' tavaszi után tétetnek a' gyermekek egyik Classisból a' másikba által. Illy alkalmatossággal pedig az Ekklesia száznál több darab kézi könyveket szokott jutalomúl ki osztatni a' gyermekek közt. — A' Deákokra nézve a' Professoroknak száma szaporodott. Nevezetessen épen most van *Széplaky* Prókátor Ur hatodiknak, a' közönséges és hazai törvények tanítására meg hiva, 's hogy a' Professor Urak az Oeconomia bajától ne szorongattassanak, fizetések 600 forintra neveltetett esztendőnként, lakásokon, kertjeken, és gabonájokon kívül.

A' deákoknak esztendőben csak egy Professort lehet halgatni, illy rendel: *2-ik esztendőben* Lengyel, Sárvári, Budai, Kotsi, Szilágyi, 's a' Juristák Széplaki Urakat. A' ki 6 esztendőnél tovább akar ott maradni, szabadon halgathattya a' letzkéket, de halgatni nem köteleles. — A' fenyték

szorosabb, 's azonban nemesebb. Pénzre senkit sem büntetnek, senkit ki nem tsapnak, mint ennek-előtte; a' mostani büntetések nemei és gráditsai ezek: a' meg intés, benn marasztás, apparitorfág (a' Senior mellett való szolgálat) házi árestom, beneficiumtól való meg foztatás; a' kinn ezek sem fognak, ha nem rossz erköltsü, rectorfággal kiváltatik meg; ha pedig az, Confilium abeundi, (el menetre való tanáts) javasoltatik néki, 's kell engedelmeskedni.

A' szorgalmatosság nevelésére szokásban vagon a' hetenként való Censura, 's az elztendő végén a' classificatio, melly szerént minden beneficiumok is osztogattatnak, 's az utolsó vagy negyedik Classisbeliek előtt kapnak a' következő Categoriabeli első classifúak minden jó téseményeket. — A' tanítás magyar, az examenek, disputatiók és dissertatiók deák nyelven tartatnak és íródnak.

A' Magyar jádszó Társaság ugyan itt játtzott a' múlt nyáron vagy 106-szor a' Közönségnek nagy meg elégedésével. A' játtzó személyek mintegy 13-an vóltak, kik között magát *Kotsy* Úr a' Director, mind hozzá foghatatlan játtzása, mind jeles muzsikálása, mind a' decoratzióknak illendő ékes ki festése által mindeneknél inkább meg különböztette; tettettek a' Közönségnek még különösen *Saska, Lang, Kontz, Jantsó, Mólnár, Sági, Ernyi* Urak, 's *Kotfiné, Langné, Ernyiné* és *Kontzné* Asszonyok, kivált mikor tulajdon rölláikat játtzották. — A' muzsikának nem léte (tsuda, hogy olly számos ifjuság közt elegendő dilettantok nem találtatnak), és a' decoratzióknak szüke, sok szépet meg akadályoztatott.

Munkátson Jan. 18-ik napján 1800. Véghetetlen rossz szüretünk vólt, mert szüretkor is allig leltünk enni való szöllöt. — De a' vadfágán kívül, igen keves is lett a' bor.

A' tél, egy hólnappal fogott bé ez előtt, jó

keményen ; Karátsonkor pedig, a' hidegnek kegyetlenlége, a' tavallit egészlen el érte. Most már meg lágyúlt az idő.

Elegyes Dolgok.

Az északi Amériikai szabad Statufok barátságos alkodozásba botfátkoztak a' Fr. Kórmányozó Székkel, a' melly végre 3 Commissariust küldöttek Párisba. — Azon az Egyiptomból jött Franczia fregattan, a' mellyet az Anglusok a' Közép tengerben el rablottak, és *Minorkába* bé vitték, 2 millió liver kész pénz vólt. — Londonban egy igen szép muzsikáló órát készitetett a' napkeleti Indiára kereskedő Társaság a' Chinai Császár számára. — A' minapában meg halálozott Kurlandiai Herczegnek *Bironnak*, második szülött leányát, a' *Hohenzollern-Hechingeni* örökös herczeg jegyzette el magának. — Fő Consul *Bonaparte*, Augufus 15-ik napján 1769-ik esztendőben született, a' Korzikai szigetnek fő váarasában *Ajaccio-ban*. Az attya nemtelen ember és Fr. Prokátor vólt, a' Korzikai revolutió alatt a' hires *Paoli* Ex-Generalissal tartott; 3 leanyt, és 4 fiút hagyott maga után. Az utólsóbbak közül első a' Fő Conzul, második *Jósef*, a' ki Rómában követ vólt. most pedig Párisban vagyon, harmadik *Lucian* a' belső dolgokra ügyelő Fr. minifter, negyedik *Lajos*, a' ki bátyyával Egyiptomba ment 's vele együtt vissza is jött onnan.

A' fényes Porta kemény parantsolatot küldött az Afrikai haramja Respublikáknak, úgymint *Agirnak*, *Tunisnak* és *Tripolisnak* az eránt, hogy az Ex-Velencezi hajokat, úgy nézzék 's úgy bánnyanak azokkal ennekutánna, mint Cs. K. jobbagyok tulajdonjaival,